

1 "Dåra varme." Det linsjas rå: alla sätter munt om i rummet utom en som går omkring med en kippa i handen, den stöter han i golvet mitt för en av de sittande o frigar: "För jag hinner varme i din svatas, gå till min nabo" så gör han till nästa man o frigar, o. s. v. När han så givit omkring till alla sätter han sig mitt på golvet böjer häppen och skricker: "Det brinner!" Då pressar alla på att byta platser, där förs den som gick förstöka på sig en plats, annars får han gå igen. Den som blir utan får gå.

2 "Sko här." De lekande sitter i en ring runt tullhopa på golvet med knäna uppdreagna, så att de kan skjuttra en sko under sig. En går i ringen o ska sätta upp skon. De knackar ibland med skon o säger "sko här". Då visar den sittande till däv lindet kommer ifrån man innan, kan skon ha skjutts långt därifrån. Den som skon funnit hos får sedan gå i ringen.

2

- 3 "Friar för mani": Hårdtens av de lekande går ut i talmuren är de av båda könen går gossarna ut först.
- Flickorna som sitter i en rad inte bestämmer sitt mellan så tydligt så ej gossarna hör det (för de vitts så gärna lyssna om de kan höra vem de får ja av) vilken av dem de skall svarta jaslin. Då kommer en i sändor in och klagar sig för en av flickorna, är det den rätta svarar hon ja, men annars reser hon sig å vänder baksidan lin. Då får han gå ut igen, så blir det en annan som får försöka sin lycka. Då går det lin alla sätta satt.
- 4 Skro blacks. Det linjer så: Två personer sätta sig på golvet med en käpp vardera, denna sätts under lärbenen o i armbågsveckning. De sätta sig mit för varandra o lyfta fotplatser mot varandras fötter. Den är det meningens att den som är knickast med en knyckle kastas den andre överända. Detta har jag ej sett med già, ibland flöj vi överända båda på en gång.

- 5 "Gå med posten." En gick med en promenadkäpp i handen, till en av de andas och sade: "jag går med posten eller posten är kommen". Då frågade den han gått till "var där niit brev till mig?" "Jag de var där"; Vem var det spion? Den allra käraste vän; Vem är det? så nämnes namnet på en person som alla känner, är det en dam som frågats, en manlig. Den går postboden bort och sätter käppen i ett hörn medan han säger. Har du honom kär, så står han här. Den frågande springer efter käppen o försöker stå till bjudet, får han av käppen, ^{innan han säger} får han ga igen, annars får den andra gå.
- 6 "Bara guldäpple." Man tystar händerna o sätter dem på varandra på bordet, så många som viu var med i en hög toff. Den siste sätter blau vänter hand på, den högra handens pekfingrar borrar han, i händene med den ensa handen efter den andra och säger "bara, bara då toffan är" och läser till så den går ner. När där så blir en hand ingen så säger han "bara bara guldäpple" då säger den som är

om handen "bara bättre ner." Jag kan inte komma; Tur för?
 äpple; "Var kommer äpple ifrån?" Trä; "Var kommer trä ifrån
 skog; "Var kommer skog ifrån?" jord; "Var kommer jord ifrån?
 där var en man som gick i sadde krockar o rågor hem ö
 åt upp det. (Den som har handen knuten är den frågande.)
"Frösta de sörjande". De som ska frösta går ur rummet.
 Två stolar sätts så långt ifrån varandra som en stols
 bredd. Den lägges en filt över stolarna så att det ser ut
 som där stod en stol mellan dem. På stolarna sätter
 sig två "sörjande" som hänger för ansiktet o tåtas gråta.
 Den kommer en in i sänder och skall frösta dem, en
 person får vara inne & ta emot, & sätta hennes sätter två sör-
 jande som behöver fröst sitt sätt sig mellan dem och väg nä-
 gra fröstande ord. När de da sätter sig, så seser de
 sörjande sig, så liggere den på golvet som skulle frösta.
 Att det rågor som varit med förrat, sätter den sig
 för att sätta sig. Den ordnas det här, för näster man.

Ett samskaps sitter omkring ett bord. En som känner
tin leken, böjar att lämna en sak omkring den. Den tager
saken i högra handen & så i den vänstra och säger
medan den lägger benen om koss, "så lämnar skräddaren
din sak" & räcker saken tin den som sitter tin vänta.
Så lämnas saken pia den ene tin den andre är det någon
som observerat att benen lädes om koss under bordet, så
gör den vätt, om inte de får vätt, säger ledaren "så
lämnas han den inte". Så far de böja på myt & se
efter hur den gjorde som böjade.

"Krypa tin Pissa". Stolar sätta så att de bildar ett
litet rum där en person & en paus få sita, ett
par fältar läggas över det bälta så att ingen syns, ett
glas vatten lämnas tin den som sitter där inne.
De som skola krypa därin har gått ut för att ej se
tinställningen, sen kommer en i sändor in och blir
tusad att krypaa tin henne. Då syns han vallen som han
tagit i munnen pia den

"Gömma ringen." En sätter avsides från dem andre och
 kan gissa vem som har ringen. En går omkring med
 ringen och gömmer den hos någon vid han säger "Gömma,
 gömma ringen, sitt och gått och väl". Den frågar han den
 som sätter: "Vem har ringen? Jag kan själv ha den och
 jag vill! Gissas då rätt för han går igen. Men den
 som hade ringen får gissas. Gissas fel så får den già
 som gissade och den som gick får sätta å gissa.

"Tåget går" De lekande sitter på stolar i en låt sing mit
 på golvet, en står inne i ringen och säger "nu gårståget"
 Då skola alla resa sig och byta stolar mot vänster
 den som går ska försöka få sig en plats, så får
 den già som blir utan, annars får han låtaståget gå igen.

"Fanna det bryende" De sätta om det är stort sällskap i ring.
 Då skall de först ge varandra en plats dit där de reser, tills
 där om sätter tio vänster, sen ger de ett manm tio häger
 en sak. tio vänster, en plats tio häger, där de finns saken,

Den sättes vad saken användes här, här andre man här vändes
mannen här bärer och så här vänster vad den sade om

det. Om en person fick följande: ejör, N. N. sax, myr-
streck, sätts i tratten, N. N., förståndigt. Den skulle var
och en tala om sitt. Detta ex. kunnat lyda såunda:

Jag reste på ejör där hitta jag N. N.'s sax i en myr-
streck, den satte jag i tratten det sade N. N. var förståndigt.

De pröva sina krafter på stolar, de tog stolen, när den stod
på golvet i brakbenet och lyfta den rätt upp med vänster
Det tog stolen upp i ryggstödet med båda händer och
skulle lyfta den rätt ut med vaka arma.

De hävlade om vem som kunde "bita sig i läm", somliga
kunder ej hör mycket de slet o drog i benet, en gång brast
bygan i baksämen för var dräng, det frestade blöderna också.

Lade benet om nacken. Det besättades av en pigga ej vilse
fisiska grå, medan andra säg det. Den en sondag busbundfolket var
i kyrkan sätta lade benet om nacken men kunde ej få det tillbaka
utan miste. Liggde sätta här folket Skriv endast på denna sida! kom från kyrkan.

att kryssa en gammal 80års man som varit lärkman hemma
en gång (en mygg man) när han fått kryssen, sade han: "Hä, de
var mänsken längre än jag fick när mitt förs"

Detta hande innan bacillerna var upptäckta. Så de står i tid-
räkninga att det var ej bra att kryssa barn, en jätte slutet är upp-
med att donna tio kryssar, fler en av vissa lärkman hörde detta
sade han: "nu tror jag att ska va råddet för å kryssa sin
en knivska". Detta skrives just för att betyder hur de gamla
gubbarna på den tiden del tog i lekarna.

Singelkar: "Gömma ringen: De lekande står i en sing, mitt
på galvret med händerna på eyggen. En går inna i singen
en gås utomkring o har ringen vilken han sätter på en av
fingrarna, på den som står i sing medan de sjunger: Idag
ring vi già iking, där hittar vi ringen vi sättan på fingren,
sen lägger de händerna knutna fram mot den som går i
singen är stås bakt med händerna medan de sjunger: Se
du jag har fått den, och du jag har fått den" Den skall den

som går i ringen, säga hos vem ringen finns. Om det gissas
 rätt, skall den som gissa gå i ledet
^{ä gömma} och den som ringen
 fått skall gå i ringen. Den som gömde skall gå o söka efter
 ringen. Gissas ej rätt, så får de förbättra o gömma o söka,
 "Låt dalem vandra". De sätta på stolarna i en ring. Det lägga
 välvästra handen med fläten upp på den knä som sitter
 hin ^{vändes} sen lägga de den ^{högera} handen med fläten ner
 i den andres vänstra. Nedan de sjunga. Denna dalem
 den skall vandra från den ena hin den andra.
 Låt den già låt den già låt den aldrig släcka. Taga
 de pengen med den högra o sätta i den vänstra, de klappta
 handerna ihop. En già i ringen o söker efter pengen sen
 före den già som hade den. "Härten holt". Men släcker
 sig i två led par om par. Ledan già mot varandra vid
 att man sjunger. Härten holt är ingen kind ej av hund
 o katten. già i sittbaken vid ströfven. Rödles vid en läppa gjorde
 o drack beras vatten. Tralala tralala tralalalala vid trallen.

svänger paren om ett par slag med armarna om hvar sin att de högras armar är om varandra varvid de kommer att stå i tvärsätt håll. Den sjunger de strofen igen. När den hvile är ingen händ osv. v. hela sangen, medan de går i ring osv att ömman räcker den vänstra armen till den som kommer emot sig och tar den om den vänstra sen räcker den högra till nästa liksom när man går häckarlötska dansen.

När de så kommer till den de höll i armen når de båda vändes de om och går tillbaka igen. Dessa lekar jag nu har beskrivit lektes om julen i hemmet och dem som försader större säsksap lektes på salasen emellan som där dansade Lammarlekar. Embleken. Man står i par bakom varandra. En står ensam framför första paret o säger "Jag fyra" o "jag nys" o "jag friar" för sista paret, ut. De som sprang ut ska springa om den som fria, för att försöka få fast på varandra igen. Blir en av dem Tårar ska den som blev adda stå och fria. De två stårer sig framst i rade.

"Bygga på broen." Två av de lekande tog sig en benämning t.ex. "sol o måne," dessas händer varandra i båda händerna o hälla armarna högt upp så att de andra kunnat springa under. De som springer häller varandra i händerna i en lång rad. Så läsa de i sjungande ton medan de springer igenom följande: bygga på broen med stolpar i väglar alla god fäglar den som efter kommer, skall stupras på huvudet i grytan i grytan. De fångar de två den siste i raden mellan armarna o frigår, vill du vara sol eller måne utan att veta vilken som är sol eller måne får han bestämma sig för ett sen för den gå bort. Den springande igenom är längre där finns flera keor. Alla minar o solar skola sen ha dragskamp över ett streck som de rissat i marken. Månen står vid ena sidan o solen vid den andra om streeket med var sinde de hälla varandra om midjan medan de drar, de två framstår i händerna de skola dra varandra över streeket.

"Rusilla i spring." De står i ring och hälla varandra i händerna o springer omkring ringen o slår en i ryggen, som springer utur ringen.

höra händerna på aveln, på den främste. Paret stod i ring
 på så långt avstånd från varandra att en kunde springa emellan.
 Två av de lekande sprang runt ringen för att "pjätta" varandra
 men sprang den som var före in och stälde sig framför ett par
 så där blev tre, skulle den bakraste springa i stället, då
 kunde den som "pjättade" passa på och lämna den sittande
 så fick han springa efter. Den som hoppade över den andre vä-
 de helt om och sprang före hin därför blev tiofölle att släcka sig framför
 "Spela pinnar". Då användes en pinne på 30 cm och en på 80 cm
 tio legelstenar restes på kant så långt från varandra att den lilla
 pinnen kunde ligga på dem med ändarna. Spelarna var två
 så bestämdes hur många sedana mått som efter den länge pinne-
 den skulle ha för att ha vunnit hundra var det vanliga.
 Den som hade leken lade den korta pinnen på stenarna åt sloss
 till dem med den länge, var det så att med spelaren tog pinnen
 i fasten där skulle han spela, annars förlott den spelare den längre
I ödes den länge n. på stenarna om den slags av var leken togtagit obs. här förs. på 18 sid. 1 fört.
 pinnen mellan stenarna är passade på att slå den korta tillbaka

när medspelaren kastade den emot hans pinne den sistnämnde skulle kasta ifrån där pinnen kom. Där pinnen kom nära den slogs i en baka därifrån mättes ö-räknares tio stenar.

1 Första slag hölls pinnen i vänster hand medan den slogs ut, då (foto vid 17.vi.2). Sista slaget kallades en lica då kastades pinnen upp från i luften så skulle där släss tio den två gånger där den då kom mättes tio stenarna. Den samme fortsatte till leken. Togs från den. Leken tog nära medspelaren tog pinnen o när där ej blev något best mät o när den längre blev avstagen. Spelet åtslade mellan dem, så den som först kom till hundra vann.

Dessa leckarna är gamla minnen blott, da leckas aldrig nu mer i min skoltid. Leckes de varanda dag under sommaren.

Rulla kuler Där sättes en visst antal kuler, den första gången kastades över vem som skulle töja. Tio en halv i jorden sättades kulorna en i taget till kulorna som sättes var slut. Den som fick en kula i hålet ellers kom närmast hålet skulle töja, o så i ordning efter som de kom närmast, att sätta kulorna i hålet om de vann. Da skulle då till dem med pekfingret.

16

å omkring på motsätt håll som den förste sprang meningen är att de skall krymna till öppningen där den sista sprang ut. Den som blir baksidå så är annan i ryggen som springer o. s. v.

"Vanna gäsen." Det är råv o en gäss som har alla gäslingarna bakt om sig. de håller i gäsen i en lång rad. Sen springa de omkring och säga: vanna, vanna gäsen råven är inte hemma. Så går de till råven & frågar: är råven hemma i dag? svar nej då frågas vad gör han då? han ligger vid kakelugnen & gnagas sina ben. Sen går de igen o vanna gäsen. Nästa gång de komma så är han hemma då frågar råven. Hur är väderet i dag? blir svaret fullt väder så säger råven, det är inte mitt väder men säger gässen solken är vackert väder, det är mitt väder säger råven & reser sig upp för att försöka ta en av gäslingarna. Så springa de till alla gäslingarna blir tagna, gäsen försöker skydda dem så gott hon kan. Denna leken jag nu vill bestyrka minn jag ej namnet på. Två stod bakom varandra den bakre

Ännu en leka som de dömdes få vid losning av pantar. "Att hänga."
 Den som skulle hängas gick bort å slälde sig uppå en vägg. Den
 fråga någon vem hänger du för? var det en dam nämde hon att hon
 var nunn så skulle hon ställa sig framför henne. Sen frågades han o.s.v.
 Förrän alla i sämskapet kom med om de ville, det var ej säkert. Sen
 lämnades ett mynt. Förrän den dömda o. sättes i munnen så skulle
 den ene efter den andie taga den ined munnen från annanänden
 när den kom förrän den siste tog den tillbaka igen vid andra sidan.
 I min hem brukades lyftas på en jämvägg med ögla i ena ändan
 De försökte lyfta den med fingrarna ingen kunde mer än min farbror
 han lyfta den med hufvudet han var också orovärdt lång o. bred o. stark
 Vid ett tillfälle frundens dotter att krypa i ett hulstunne
 mitt en stor slaktare sätta uppen att han skulle krypa i så att
 de kunde slycka över honom. Han svarade mit min farbror kom
 att se att om det var förr eller härl det har jag glömt sätta upp
 han tog å släck en rastlslag så det gjorde ont där sida slaktaren
 "ja så min ejh var ente den kommen mā" så drog han den också ner.

"Nummerleken": går till nästan på samma sätt som byta nummer "här får alla var en nummer o sätter sig i par den som är udda sätter ett nummer som kommer till honom. De kommer ej i hrig nummern så de vila tillsynt vem som kommer. Kommer de att ropa sitt eget eller de andra ta fel på de ge post. Ni har jag räknat upp alla pantlekar jag minns o vänt med om. Nu får vi "svæda pantlænæ" det tingsas så att den som fått dem om hand lägger fram en pant häss den upp o säger. "Vad skall den göra som panten äges?" en av dem andra säger till ex. den kan köra tre lass lass. Då går pantlägaren bort o sätter nummen mot en dörr o där den nedstår tre gånger så har han lost sin post. Den drages fram en annen med samma fråga den drännes till ex. till att "slöka trå knippen personliga" med en av de närvarande detta går somliga trogt till den "vingsar sig läte, men får ens det ändå". Två stolar sätts med ryggarna mot varandra så att två kanna sitta emellan dem, en läggs ut skeppke över dem,

så skallta de kyssas i många gånger som knippen, de ^{utomstående} tror
 efter sā det blir rätt. Närta gant lises kanka med att den tis
 sammans med en skau kyosa klockan tre eller fyra gånger.
 En av de närvarande som har en kommehlocka "tar upp den
 & häller den i kedjan o läter den hänga rakt ner emellan
 de två som ligga på knä, mitt för varandra, på golvet.
 Sen skola de kyssa på var sin sida på kl. en gång för
 de det, sen drages tel. kvickt undan o då komma de att
 kyssa varandra. Då nästa blir dömd, att stå på "brudstöd
 på ett spise" en spise var ej sär allt finna på golvet på
 den tiden, för golvtäflorna var spikade på väjlarna och
 golven var sandade, spikhuset skulle de framtas på
 men somliga trodde att de skulle stå på sitt eget huvud
 på spisen, o det saade de, att det kunde ^{de} sätta inte, men
 när de försatte blev det munterhet bland dem andra. Närta
 kunde dommas att già upp på en stol o säga: den som har mig
 här, lyftes mig ner. "Nu står jag här, som ni ser"

"Lasta skeppet." En nösdunk vredes ihop o kartades från den ene till den andre varvid den som lastade sade "skeppet är lastat" då frågar den som får nösdunket. Vad med? då svaras med någonting som har den begynnelse bokstäven som de bestämt före lekens början. Et lager först. Den som ej säger rätt eller ett ord som sagt förrut får ge pant. Resa till marknaden. Reglerna för leken är att de får ej säga svart, vitt, ja, nej och inte tiga. En gav till den andra o frågas. Har du vänt till marknaden i dag? den tillfrågade får ej säga ja men jo kan den säga. Såi frågas Vad köpte du där? Den frågas "Hur var det på färjen?" sen försöker den få att säga något av det förbjudnas, då blir det "ja regerar gylta". En giv omkring o grickas de andra på överbenen o sätter prega, prega gylta" då skan de säga något del av ett svin som till ex. Tryne, skinka eller något annat. Säges fel eller något som sagt förrut får de ge pant

"Ringla kuhorn." De lekande håller i ett fystkanligt tygatycke med ena handen & ringlar med den andra handens pekfingrar på tyget. En av de som håller i hörnen är ledare och får också värje gång han säger "ringla singla kuhorn" eller "ringla singla gäshorn". En ko har horn därfor får de andra också peka fingret i vädrat, men en gris har ej horn, sätter de fingret i vädrat där, får de ge point. Så fortsättes att säga horn till aut möjligt, är de siktigt komma i parten så peka de både för det som inte har horn & har det. Om den som leder säger det samma två gånger får han också ge point. Denna leken är mycket gammal jag har ej sett den lekas sen 1877, och aldrig utan i mitt hem.

"Byta namn." De sitter par om par, men en ensam som sopar en av de andra till sig, då skall den già som sittes hos dem som egentligen har det namnet. Den får den, det namnet som den har till. Da von sitta tukorona "byta namn", den som blir undan rivas. Den som glömmer svara eller springer ifr. ger point,

ACC. N.R. 3776

Landskap: Skåne
Härad: Härjagers
Socken:
Uppteckningsår:

Upptecknat av: Johanna Larsson
Adress: Kävlinge
Berättat av: Jöns Andersson
Född år 1857 i Kävlinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör Lägnet om Trollen i Karaby backar

Steine
Björklöv
Karlskoga
1933

Fyrt. Johanna Larsson

3776.

Bog. Persson
Född 1870. i Karlby

Åt Västas Karlby backe bodde hon förr i tiden, när diångana

från socknen kom där förbi kom även hon där och ville ha lagat
verktyg såsom greser mm. Diångana lagade det åt trollen.

Ett gång kom trollen till en gärd å vive lämna dricka som
de också fick. Det ankarer hört aldrig drickat på
hus längre de lapprade av det. Men kom där en
my grifte på gården hem. Tyckle det var märkvärdigt,
så uppsors hon spunderet och sätter ner i antalet då
var där bara spindelvär i det, sen den stundens höst
drickat. Trollen försvarar när de rövat pipan ifrån
Trollen i Ljungby när de blåste i pipan samlades
alla. Trollen i hela sikt. Denne sägen sade berättaren
var antecknad i någon bok men av vem hade han gjort.

Här omkring har den gått från släkt till släkt.

På den högsta toppen av den backen har brunnit fjärtuner
i så många år som folket här kan minnas. Ungdomerna har samlats
där från alla närliggande socknar däribland från Karlby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20